I
304520
Incunabel

E.S.

Aus

der Bibliothek der k. k.
Theresianischen Akademie
in Wien

angekauft am 17. Februar 1899.

(Erlass des Curatoriums ✢ ✢ ✢ ✢ ✢ ✢
✢ ✢ ✢ ✢ ✢ ✢ ✢ ✢ ddo. 31. Jänner 1899.)

623.

Quinti Horatii Flacci Carmen ſeculare

[illegible] augusto [illegible] post religio[nem] in capitolio Romano [illegible]
puellasque impuberes iussit hoc carmen [illegible] diebus et noctibus
cantare [illegible] hoc carmen
cantabatur [illegible]
Horatius autem hoc [illegible] secularis [illegible] annis [illegible]

[illegible] ludi [illegible] 100 annos [illegible]
[illegible] vestimenta [illegible]
[illegible]
[illegible] secularis [illegible] cantabatur
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

304520

Incunabel

BIBLIOTHEK DER K.K. UNIVERSITAET IN WIEN

Quinti Horatii Flacci
Carmen ſeculare

hoebe ſiluarumqꝫ potens diana:

Lucidum caeli decus o colendi

Semper et culti date: quae precamur

Tempore ſacro

Quo ſibyllini monuere verſus:

Virgines laetas pueroſque caſtos

Dijs quibus ſeptem placuere colles

Dicere carmen.

Alme ſol curru nitido diem qui

Promi et caelas: aliuſqꝫ ⁊ idem

Naſceris: poſſis nihil vrbe roma

Viſere maius.

Rite maturos aperire partus

Lenis ilithya tuere matres

Siue tu lucina probas vocari

Seu genitalis.

Diua producas ſobolem patrumqꝫ
Proſperes decreta ſuper iugandis
Foeminis proliſqꝫ nouae feraci
Lege marita.

Certus vndenos decies per annos
Orbis vt cantus referatqꝫ ludos
Ter die claro totidem que grata
Nocte frequentes:

Voſqꝫ veraces ceciniſſe parcae
Quod ſemel dictum eſt ſtabiliſqꝫ rerum
Terminus ſeruet: bona iam peractis
Jungite fata:

Fertilis frugum pecoriſqꝫ tellus
Spicea donet cererem corona:
Nutriant foetus: et aquae ſalubres:
Et iouis aurae

Condito mitis placiduſq; telo
Supplices audi pueros apollo
Siderum regina bicornis audi
Luna puellas :
Roma ſi veſtrum eſt opus iliaeq;
Littus ethruſcum tenuere turmae
Iuſſa pars mutare lares et vrbes
Soſpite curſu ;
Cui per ardentem ſine fraude troiam
Caſtus aeneas patriae ſuperſtes
Liberum muniuit iter daturus
Plura relictis :
Dij probos mores docili iuuentae
Dij ſenectuti placide quietem :
Romulae genti date rem prolemq;
Et decus omne :
Quaeq; vos bobus veneratur albis

Clarus anchiſae veneriſqꝫ ſanguis:

Imperet bellante prior: iacentem

Lenis in hoſtem:

Iam mari terraqꝫ manus potentes:

Medus albanaſqꝫ timet ſecures:

Iam ſcythae reſponſa petunt ſuperbi

Nuper et indi:

Iam fides et pax et honor pudorqꝫ

Priſcus: et neglecta redire virtus

Audet: apparetqꝫ beata pleno

Copia cornu:

Augur et fulgente decorus arcu

Phoebus: acceptuſqꝫ nouem camoenis:

Qui ſalutari leuat arte feſſos

Corporis artus.

Si palatinas videt aequus arces

Remqꝫ romanam: latiūqꝫ foelix

Alterum in luſtrum meliusq; ſemper

Proroget aeuum:

Quaeq; auentinum tenet algidumq;

Quindecim diana preces virorum

Curet et votis puerorum amicas

Applicet aures

Haec iouem ſentire deosq; cunctos

Spem bonam certamq; domum reporto

Doctus: et phoebi chorus et dianae

Dicere laudes

Carminis Saecularis finis.

Jacobi Gentini ricinenſis de quibuſdā liricis carminibus Tractatulus: ꝛ p̄mo prefatio

¶ Jacobꝰ Sētinus Ricinēſis Jacobo Gaſpari
viro preſtantiſſimo et in omni virtutū genere pro
batiſſimo conciui ſuo Salutem

Dum diebus preteritis Jacobe vir mag
nifice ad meas manus de componendis
hexametro et pentametro carminibus
Franciſci mataracij viri in vtraqꝫ ligua
ꝑitiſſimi opuſculū ꝑueniſſet. Jllō cū ꝓpt̄ ſyllabaꝝ
quā cōtinet exactā noticiā: tū vel maxīe q̄ꝛ ea que
et a grecis ꝛ latinis vatibꝰ obſeruata ſūt illic opiꝑe
referūt̄ Marino angelo īgenuo filio tuo qui nō mi
nora q̄ꝫ pater ī hūcuſqꝫ diē cōtulerit bn̄ficia ſuo ige
nio ac virtute in noſtrā rēp. ē collaturꝰ: maximū
aditū ad oratoriā artē p̄ſtare poſſe iudicaui. Jtaqꝫ
dedi operā vt illō magna cū diligēcia īprimeret̄: et
imp̄ſſum ad manus Marini angeli honeſtiſſimi fi
lij tui q̄ꝫ ociſſime ꝑueniret: vt me nihil aliō die no
ctuqꝫ magis cogitare ītelligeres: q̄ꝫ id quo et tibi in
primis et huic tue vniuerſe familie honoris: lau
dis: ornamentiue maximi acceſſionē aliquā fieri
poſſe exiſtimē: At q̄ꝛ Frāciſcus dūtaxat de hexame
tro ꝛ pētametro carminibꝰ: et de eoꝝ pedibꝰ ſylla
bis: nō minꝰ diſerte q̄ꝫ recte locutꝰ fuerat: viſū ē mi
hi haud abſurdū: breuibꝰ q̄ ſenciebaꝫ de q̄buſdā ly
ricꝭ carminibꝰ: que maiori ī vſu hn̄t q̄ꝫ cetera: poſt
ſuū opuſculū ꝯſcribere: q̄ ſi tibi et marino angelo fi

lio tuo q̄ ſua virtute totā noſtrā remp. illuſtrabit grata fuiſſe itellexero: maxio ipe gaudio afficiar: ⁊ deīceps quicq̄d in hac facultate qđ marino angelo aditū ad eloquētiā p̄ſtare poſſit inuenero: id oē vt ad ſuas man⁹ ꝑueniat ꝓdiligēter curabo. At hec nō ea duct⁹ rōne p̄ſtabo vt illi reb⁹ hui⁹cemōi admodꝫ opus eſſe exiſtimē: qm̄ Antoni⁹ bonfinis in vtra=q̄ lingua eruditiſſim⁹ meus et p̄ceptor: ⁊ pater optimus cui me ſemꝑ plurimū debere fatebor: nō hec dūtaxat: ſed lōge preſtāciora eū docuerit et doceat nō ignoro: ſꝫ hac ductus dūtaxat rōne id agam: vt meū in te animū eū eſſe qui eſt valeas intueri. Vale tocius agripiceni: et noſtre in primis ciuitatis maximum et precipuum ornamentum.

De Carminū lyricorū pedibus

Edes qui metra de quib⁹ dicturi ſum⁹ ingrediunt̄ aliquos diſſyllabos: aliquos triſyllabos: quadriſyllabos aliquos eſſe iuenio. Diſſillabi q̄tuor ſūt: Spōde⁹. Troche⁹. Iābus. Pyrrichi⁹. Sponde⁹ q̄tuor tēporib⁹ ſyllabas duas lōgas cōplectit̄. vt phebi Oui. faſtorū tercio Ianua tunc regis poſita viret arbore phebi. Trocheus duab⁹ lōga ⁊ breui ſyllabis tria tēpora retinet vt Martis Oui. i ibin. Te fera nec quicq̄ꝫ placidū ſpondēcia martis. Iambus tria tēpora ⁊ duas ſyllabas: alterā breuē: longā alterā poſſidet vt deos. Pyrrichius duo tēpora ⁊ breuis duas ſyllabas habꝫ: vt deus. Triſyllabi ſunt tres: Dactylus: Anapeſtus et Tribrachus. Dactylus tris longā primā: et breuis duas poſtremas ſyllabas q̄tuor cū tēporib⁹ habet. vt femina. Oui. li. iij. đ arte. Femina nec flammas: nec ſceuos excutit arcus. Anapeſtus totidē tpa et tris ſyllabas breuis duas et nouiſ

ſumā longā poſſidet: vt pietas. Tribrach⁹ tribus breuib⁹ tria tp̄a ſyllabis cōplectit̄ vt aquila. Ex q̄ diſſyllabis vnus dūtaxat carminibus de quib⁹ dicemus eſt neceſſarius qui Coriamb⁹ dicit̄. hic ſex tēpora et duas medias breuis lōgis extremis duab⁹ ſyllabis cōplexus eſt. vt verſificans.

¶ Quoniā metra (vt in cētimetro inquit ſerui⁹) quedā a pedibus a rebus quedā que ſcribunt̄: q̄dȝ ab inuentorib⁹: a pedū numero quedā nomīa ſortiuntur. Saphica ⁊ Adonica. aſchlepiadea ⁊ pheleucia carmīa ob id ab īuentorib⁹ ſic dicta cēſem⁹.

De carmine Sapphico

¶ Sapphicū carmē pedes quīq; poſſidet. nā ſede prima trocheū ſecūda ſpōdeū: tertia dactilū: quarta trocheū: quinta ſpondeū vel trocheū q̄ſepiſſime recipit.

De Carmine adonico.

¶ Adonicum carmen ex duobus dumtaxat pedibus. hoc eſt dactilo et ſpondeo ſiue trocheo conſticitur. Sapphicis adonica carmina ita a pleriſq; cōiungūtur vt poſt tris ſapphicos verſus vnū carmē ſequatur adonicū: vt horat. Iā ſatis terris niuis atq; dire: Grandinis miſit pater et rubēti. Dextera cuius iaculat⁹ arces: Terruit vrbē: Sapphica ita ſcanduntur. Jam ſa: tis ter: ris niuis: atq;: dire. Grādi. nis mi: ſit pater et ru: benti. Dexte: ra cu: ius iacu: latus: arcem. Adonicū carmen qua racione ſcandi oporteat. nemo qui dactilū primo: deinde pedem alterū ſumpſerit ſiue trocheus ille ſiue ſpondeus fuerit: ignorabit.

¶ Aſclepiadeū carmen quatuor pedibus cōſtare inuenio. Nam in prima regione ſpondeū: In ſecunda et tercia coriambū et in nouiſſima ſpondeū